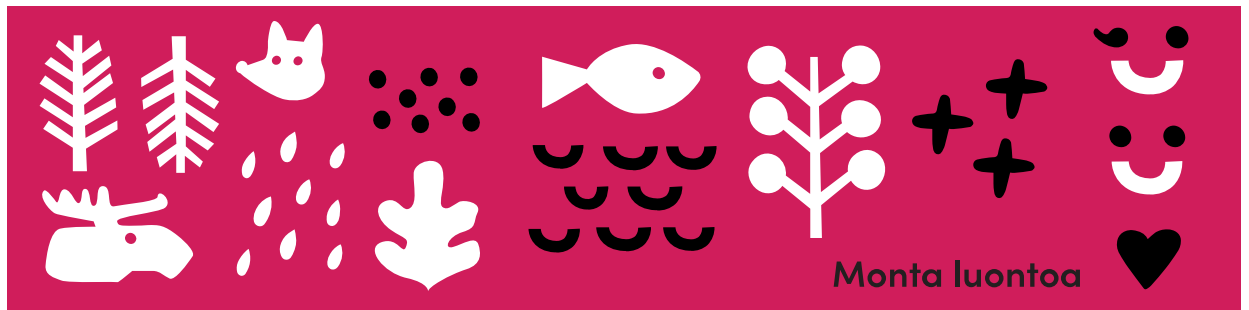

Omistajaohjauksen periaatteet

Hollola

SISÄLLYSLUETTELO

OMISTAJAOHJAUKSEN PERIAATTEET	3
1 Omistajapolitiikka.....	3
2 Omistajaohjaus.....	3
3 Omistamisen tarkoitus.....	4
4 Omistajan yleinen tahtotila.....	7
5 Omistajaohjauksen keinot	8
6 Yhteistyö omistajaohjauksessa	8
7 Omistajaohjauksen toimintalinjaukset	9
8 Omistajaohjauksen toimintalinjaukset	9
9 Toimintaohjeet.....	10
10 Katsaukset	11
11 Yhteisöt / järjestöt	12
12 Hallituspaikkojen jakaminen	13

OMISTAJAOHJAUKSEN PERIAATTEET

Omistajaohjauksen periaatelinjausten tarkoituksena on myötävaikuttaa tytär- ja osakkuusyhteisöjen ja yhteistoimintaorganisaatioiden hallintoon ja toimintaan.

1 OMISTAJAPOLITIikka

Omistajapolitiikka tarkoittaa linjausta siitä, millaista omaisuutta kunta hankkii ja missä tehtävissä ja hankkeissa kunta on mukana omistajana ja sijoittajana. Omistajapolitiikka määrittelee myös omistamisen tarkoituksen ja tavoitteet. Konserniyhtiöillä on aina jokin kunnan toimintaan liittyvä strateginen tavoite, ja se toteuttaa kunnan kokonaisedun mukaisesti tuloksellisesti näitä omistajan tavoitteita.

2 OMISTAJAOHJAUS

- Omistajaohjaus
 - Toimenpiteet, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön tai muun yhteisön hallintoon ja toimintaan.
 - Huolehtii siitä, että kunnan omistaman yhteisön toiminnassa ja hallinnossa otetaan huomioon kunnan toiminalle asetetut tavoitteet
- Omistajaohjauksen tavoitteena on:
 - Siirtyä passiivisesta omistajaohjauksesta aktiiviseen, ennakoivaan rooliin
 - Toteuttaa kunnan kokonaisetua, strategisia tavoitteita
 - Ottaa ohjauksen eri instrumentit käyttöön
- Omistajaohjauksesta vastaava taho
 - Kunnanhallitus vastaa kunnan toimintojen yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta (Kuntal39§); toimivallan siirto mahdollinen (konsernijaosto)
- Omistajaohjauksen merkitys
 - Strateginen merkitys: miten omistus ja kumppanuudet edistävät kunnan strategisia tavoitteita mm. kuntalaisten hyvinvoinnin ja kunnan elinvoiman kasvua.
 - Omistajaohjauksen painoarvo on kasvanut, koska kunnan tehtäviä hoidetaan laajasti organisaation ulkopuolella.
 - Kriisikuntakriteerit ulottuvat konsernin lukuihin: taloudellinen merkitys

3 OMISTAMISEN TARKOITUS

Yhtiön tai yhteisön olemassaolon tarkoitus jaotellaan kolmeen luokkaan.

1. Edistää lakisääteisten velvoitteiden toteuttamista

Lakisääteistä toimintaa varten voidaan perustaa liikelaitos, osakeyhtiö tai kuntayhtymä. Lakisääteinen toiminta voi olla myös yhteistoimintaan velvoittava. Lakisääteisten toiminnan osalta omistajan tavoitteet tulevat pääosin lainsäädännöstä. Toiminnan organisointi arvioidaan sen pohjalta, mitä lainsäädäntö edellyttää ja mikä on toiminnan tarkoituksenmukaisin toteuttamistapa.

Lakisääteinen/yhteistoimintavelvoite	Lakisääteinen/vapaasti organisoidavissa
Päijät-Hämeen liitto - Maakunnan kehittämisen ja yhteistyön keskus, joka vastaa jäsenkuntia ja niiden väestöä palvelevasta maakunnallisesta suunnittelu- ja kehittämistyöstä sekä edunvalvonasta Yhteistoimintasopimus maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä: Asikkalan kunta - Sopimus koskee kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamisesta. Lahden seudun joukkoliikenne - Liikennepalvelulain mukaan Lahden kaupunki on seudullinen kunnallinen viranomainen - Joukkoliikennelautakunta, yhteislautakunta: Seudullisen joukkoliikenteen lupaviranomainen Yhteistoimintasopimus ympäristöterveyshuollon palvelujen järjestämisestä: Hollolan kunta - Ympäristöterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä annetun lain mukaiset palvelut (vastuukunta Hollola: palvelut 9:lle kunnalle), yhteislautakunta Yhteistoimintasopimus työlessyyspalvelujen järjestämisestä: Hollolan kunta - Työvoimapaalvelujen järjestämisestä annetun lain mukaiset lakisääteiset palvelut (vastuukunta Hollola: palvelut 9:lle kunnalle), yhteislautakunta	Salpakierito Oy (10,73%) - Jätelain jätehuollon tehtävien hoitaminen kuntien puolesta - Jätelautakunta: jätehuollon viranomaistehtävien järjestämisestä jätelain 23 §:n mukaisesti Provincia Oy (11,94%) - Henkilöstö- ja taloushallinnon palvelut

2. Edistää strategisten tavoitteiden toteuttamista

Kunta edistää kuntalaisten hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa. Näiden tavoitteiden edistämiseksi kunta voi organisoida toimintaansa ja ryhtyä edistämään strategisia tavoitteita erilaisin toimintimuodoin ottaen kuitenkin huomioon kuntalaissa määritellyt itsehallinnon rajoitteet.

Yhtiö/yhteisö/yhteistyö	Tavoite
Hollolan Asuntotalot Oy 100 %	Vuokra-asuntotarjonta: elinvoiman kasvattaminen/väestönkasvu, kuntalaisten hyvinvointi/vuokra-asuntotarjonta
Hollolan Tilapalvelu Oy 100 %	Kunnan omaisuuden ammatillinen hoito ja kehittäminen, korjausvelan pienentäminen, tilatehokkuuden edistäminen
1. Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä (9,5%) - Koulutuskeskus Salpaus on Suomen suurimpia monialaisia ammatillisen koulutuksen järjestäjiä 2. Hollola-Lahti vesilaitoskuntayhtymä (60%) - Kuntayhtymän tarkoituksena on huolehtia jäsenkuntiensa vedenhankinnasta ja siinä tarkoituksessa hankkia omistukseensa ja hallintaansa vedenottoalueita sekä rakentaa ja ylläpitää vedenottamoita ja pääjoh-toja. 3. Lahti Aqua Oy, konsessiosopimus - Vesi- ja jätevesihuollon ope- rointisopimus	1: Ei vaadi kunnan budjettirahoi- tusta Tavoitteet: 1, 4-5: Alueen elinvoiman ja veto- voiman ylläpitäminen, työllisyyden edistäminen 2-3: vesihuollon turvaaminen ja operatiivinen toiminta 6: osallisuus, hyvinvoinnin edistä- minen

4. Lahden seutu – Lahti Region Oy:n (Visit Lahti) (12%) - Yhtiön pääasiallisena tarkoituksena on vastata maakunnan matkailullisen vetovoiman kasvattamisesta, houkutella alueelle lisää matkailijoita, ja näin kasvattaa alueen matkailutuloa ja verotuloja. 5. Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy (2,8%) - Yhtiö kehittää Lahden seudun elinkeinoelämän kasvun edellytyksiä ja kilpailukykyä yhdessä kuntien kanssa sekä markkinoi seutua vetovoimaisena yritysympäristönä. 6. Wellamo- Opisto - Lahden kaupungin ylläpitämä kansalaisopisto, jonka toimialueeseen Hollola kuuluu	
---	--

3. Edistää muiden tavoitteiden toteuttamista

Kunnalla voi olla myös muita kuin lakisääteisiä ja strategisia tavoitteita, joiden toteuttamiseksi toimintaa organisoidaan erilaisten omistusmuotojen kautta. Usein tämä toiminta on joko lähtökohtaisesti määräaikaista tai sen tarkoituksenmukaisuutta arvioidaan säännöllisesti.

Yhtiö	Rajoite
Asunto Oy Tervasmilu, omistus (88,08 %)	
Kymenlaakson Sähkö Oy (5,3 %)	Osakassopimus, mikä sitoo yksittäisten kuntien osakkeiden myyntiä, yhtiö maksaa osinkoa

4 OMISTAJAN YLEINEN TAHTOTILA

Hollolan kunnan omistamissa yhtiöissä omistamisella tuetaan lähtökohtaisesti kuntalain 1 §:n mukaisia tavoitteita: kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Tämä on myös kuntastrategian arvojen mukaista.

Tämä tarkoittaa, että omistaja haluaa toiminnassa kiinnitettävän huomiota:

1. Palvelun laatuun ja vaikuttavuuteen
 - Palvelu vastaa kuntalaisten/asiakkaiden tarpeisiin sekä määrällisesti että laadullisesti ja palvelua ja sen vaikuttavuutta kehitetään koko ajan
2. Toiminnan taloudellisuuteen
 - Kustannustehokkuus
 - Riskienhallinta
3. Ekologisiin ratkaisuihin
 - toimitaan luonnon kantokyvyn rajoissa
4. Sosiaaliseen kestävyYTEEN
 - turvallisuus
 - oikeudenmukaisuus
 - osallisuus
5. Uudelleenarviointi toimintaympäristön muuttuessa
 - Riskien ennakointi/välttäminen
 - Omistuksen tarkoituksenmukaisuuden arviointi
 - Toiminnassa edellytetyt muutokset/odotusten ja vaatimusten muutokset

Tytäryhtiöiden tavoitteet kunnanhallitus ja –valtuusto määrittelee vuosittain osana talousarviokäsittelyä. Tytäryhtiöiden tulee noudattaa hankintalakia.

Osaomisteisten yhtiöiden omistajastrateginen tahtotila ja kehittämistavoitteet on määritelty yhteisvalmistelun pohjalta seudullisesti ja ne on hyväksytty kunnanhallituksessa 23.1.2023 ja 6.5.2024.

5 OMISTAJAOHJAUksen KEINOT

Kunta ei suoraan voi vaikuttaa yhtiön päätöksentekoon (yhteisön oman toimielimen yksittäiseen päätökseen) – toteutus tapahtuu seuraavin keinoin:

- Yhtiöjärjestyksen hyväksyminen ja muutokset
- Hallintotavan määrittely
- Hallituksen jäsenet, nimeäminen
- Yhtiökokousedustajien nimeäminen ja ohjeistus
- Tytäryhtiöt, Konserniohje

6 YHTEISTYÖ OMISTAJAOHJAUksESSA

Omistajaohjaus yhteisesti omistetuissa yhtiöissä edellyttää pienosakkaalta yhteistyötä muiden omistajien kanssa.

Yhteisomisteisten yhtiöiden erikseen käsitellyt omistajastrategiat:

- Provincia Oy
- Salpakierto Oy
- Ladec Oy
- Lahti Region Oy

Kuntien yhteisomistamien yhtiöiden osalta suurimman osakkaan kutsusta järjestetään osakaskokouksia ennen yhtiökokouksia ja/tai kun tarve yhteisen näkemyksen etsimiselle syntyy.

7 OMISTAJAOHJAUksen TOIMINTALINJAUkSET

1. Kunnanhallitus ei nimeä erikseen konsernijaostoa
2. Konserniohjeet hyväksyy kunnanvaltuusto
3. Keskeiset omistusta koskevat ja toimintaa ohjaavat asiakirjat hyväksyy kunnanhallitus (tai kunnanvaltuusto) voimassa olevan hallintosäännön mukaisesti
4. Kunnanhallitus nimeää ja ohjeistaa vain keskeisimmät yhtiökokousedustajat, muut kunnanjohtaja
5. Tytäryhtiöiden ja keskeisten yhteistyöyhteisöjen toiminnan ja talouden katsaukset annetaan kerran vuodessa kunnanhallitukselle tai koko valtuustolle
6. Yhteisöedustajat nimeää ao. palvelualue tai kunnanhallitus - toiminnan sisälön mukaisesti

Keskeinen toimivalta on määritelty konserniohjeessa ja hallintosäännössä.

8 OMISTAJAOHJAUksen TOIMINTALINJAUkSET

Yhtiö/yhtymäkokouspaikkoja ei jaeta sitovasti puolueille ennakoon eikä nimetä edustajia yhtiö/yhtymäkokouspaikoille pysyvällä mandaatilla

- Pysyvä nimeäminen (valtuustokaudeksi) on vastoin omistajaohjauksen periaatteita
- Kunnan intressien näkökulmasta keskeisiin yhtiö/yhtymäkokouksiin pitää voida vaikuttaa/ottaa kantaa käsiteltäviin asioihin kunnan kokonaisedun ja valtuuston linjausten ja tavoiteasetannan näkökulmasta ja päättää edustajasta

Ryhmä A Yhtiö/yhtymäkokoukset: yhtiö/yhtymäkokousedustajat valitsee ja ohjeistaa kunnanhallitus:

- Hollolan Asuntotalot Oy
- Hollolan Tilapalvelu Oy
- Lahti Region Oy
- Ladec Oy
- Provincia Oy
- Salpakierto Oy
- Koulutuskeskus Salpaus Oy

Mikäli yhtiökokoukseen ei liity poikkeavia asioita ja kokouskutsun käsittely kunnanhallituksessa ei aikataulullisesti onnistu, kunnanjohtaja nimeää ja ohjeistaa yhtiökokousedustajan (edelliseen yhtiö/yhtymäkokoukseen hallituksen nimeämät tai kunnan johtoryhmän jäsen)

Ao. yhtiöiden kunnalle kuuluville hallituspaikoille nimetään ehdokasasettelu valtuustokauden alussa, jolloin esitettävät henkilöt ovat tiedossa silloinkin, kun kunnanhallitus ei asialistaa käsittele

Ryhmä B Yhtiö/yhtymäkokoukset: muut kuin edelle mainitut yhtiö/yhtymäkokousedustajat valitsee ja ohjeistaa tarvittaessa kunnanjohtaja.

Mikäli yhtiön taloudellinen asema tai siihen liittyvät riskit kuitenkin edellyttävät laajempaa käsittelyä, kunnanjohtajalla on oikeus tuoda asia kunnanhallituksen käsiteltäväksi ja linjattavaksi edustajan nimeämisen ja toimintaohjeiden antamisen osalta.

9 TOIMINTAOHJEET

Yhtiö/yhtymäkokoukseen nimeämisen yhteydessä edustajalle annetaan samalla myös toimintaohjeet käsiteltävien asioiden osalta. Nimeämisen poliittinen merkitys poistuu; poliittiset painotukset näkyvät yhtiökokousedustajalle annettavissa ohjeistuksissa (enemmistöpäätökset).

Yhtiökokousedustaja voi olla myös kunnan viranhaltija (joka toimii virkavastuulla/annettuja ohjeita noudattaen).

Yhtiökokousedustajan tulee noudattaa annettua ohjeistusta

- Mikäli toimintaohjeista ei noudateta, yhtiökokousedustajaan kohdentuu poliittinen vastuu (luottamuksen menettäminen) ja hänen tilalleen valitaan uusi edustaja seuraaviin kokouksiin. Viranhaltijan osalta noudatetaan työnjohdollisia toimenpiteitä.

Toimintaohjeet perustuvat:

- Lain ja hyvän hallinnon noudattamisen periaatteisiin
- Kunnan keskeisiin, linjaaviin asiakirjoihin kuten kuntastrategiaan, talousarvioon tai erillisiin ohjelmiin tai niistä sovellettuihin yleistavoitteisiin

Mikäli yhtiö/yhtymäkokouksessa nousee esille asioita, joihin ennalta ei ole otettu kantaa

- Edustaja toimii oman harkintansa mukaan tai pidättäytyy ottamasta asiaan kantaa

Sitovaa oheistusta ei voida antaa yhtiön hallituksen jäsenelle, jolle kuuluu osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaiset tehtävät.

10 KATSAUKSET

Kunnanhallitukselle tai koko valtuustolle järjestetään vuosittain katsaukset seuraavien yhtiöiden toimintaan:

- Hollolan Asuntotalot Oy
- Hollolan Tilapalvelu Oy
- Lahden seutu – Lahti Region Oy
- Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy
- Provincia Oy
- Koulutuskeskus Salpaus Oy

Katsaukset antaa toimitusjohtaja tai yhtiön johtoryhmän jäsen.

Tytäryhtiöiden osalta paikalle pyydetään aina myös hallituksen puheenjohtaja

11 YHTEISÖT / JÄRJESTÖT

Kunta on mukana useiden eri yhteisöjen toiminnassa, joihin on tarkoituksenmukaista nimetä yhdyshenkilö/edustaja. Kunnanhallitus/valiokunta nimeää ja tarvittaessa ohjeistaa edustajan mm. seuraaviin yhteisöihin:

- Päijät-Hämeen kesäyliopistoyhdistys ry (Hyva)
- Poliisi neuvottelukunta (kh)
- Hollolan Kotiseutuyhdistys ry (Hyva)
- Hämeen Heimoliitto ry (Hyva)
- Kalastuskunnat ja Vesijärven kalastusalue (Elva)
- Yksityistiekunnat (Elva)
- Vanajavesisäätiö (Elva)

Yhdyshenkilön/edustajan tehtävä ja velvollisuus on pyytää kunnalta kantaa erityisesti seuraavissa tilanteissa:

- Tilinpäätös tai talousarvio on alijäämäinen tai talouden tasapainoon kohdistuu haasteita ja toimenpiteitä
- Yhtiön toimintaympäristön muutokseen tai muihin tekijöihin liittyen toiminnassa ilmenee merkittävämpiä riskejä tai vaikutuksia toimintaan tai kuntaan
- Yhtiön toiminta ei vastaa kunnan sille asettamia tai yleisiä tavoitteita tai niiden välillä on ristiriitoja
- Yhtiön toiminnan osalta on muita intressejä/riskejä
- Yhdyshenkilön/edustajan tulee välittää tietoa, mikäli toiminnassa tapahtuu olennaisia muutoksia tai toiminta vaarantuu tai toimintaan kohdistuu ristiriitaisia intressejä.

Toimielimen valitsemaalle edustajille annetaan yllä oleva yleisohjeistus valinnan/nimeämisen yhteydessä

12 HALLITUSPAIKKOJEN JAKAMINEN

Tytäryhteisön hallituksen valinta on omistajaohjauksen kannalta käytännössä merkittävin yksittäinen toimenpide, sillä hallitus on keskeisin omistajan yhtiölle asettamien tavoitteiden toteuttaja

Hallituspaikkojen jako:

- Kunnan ehdokkaat yhtiön hallituspaikoille käsitellään ohjeellisesti kokonaisuutena vaalien jälkeen vaalikaudeksi
- Valinnoissa tulee noudattaa ao. yhtiöjärjestyksen kirjauksia. Hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Liitteet:

- Omistajastrategia Salpakierro Oy
- Omistajastrategia Provincia Oy
- Omistajastrategia LADEC Oy
- Omistajastrategia Lahti Region Oy